

УДК 343.98:343.352:351.74

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.4.14>

КРИМІНОЛОГІЧНЕ ПРОФІЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ БЮДЖЕТНИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Лазаренко А.М.,
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінально-виконавчого та кримінального права,
Пенітенціарна академія України;
провідний фахівець з організації наукової роботи,
Чернігівський НДЕКЦ МВС
ORCID: 0000-0003-3808-6711*

Пузиревський М.В.,
*доктор філософії з права,
доцент кафедри кримінально-виконавчого та кримінального права,
Пенітенціарна академія України
ORCID: 0000-0001-8835-3238*

Максименко М.І.,
*директор Чернігівського НДЕКЦ МВС
ORCID: 0000-0002-6442-7316*

Лазаренко А.М., Пузиревський М.В., Максименко М.І. Кримінологічне профілювання як інструмент інформаційно-аналітичної діяльності прокуратури у сфері запобігання бюджетним кримінальним правопорушенням.

Стаття присвячена особливостям кримінологічного профілювання як інструменту інформаційно-аналітичної діяльності прокуратури у сфері запобігання бюджетним кримінальним правопорушенням. Визначено, що бюджетні кошти є важливим об'єктом публічно-правових відносин, а бюджетні кримінальні правопорушення – одним із найбільш прихованих і суспільно небезпечних видів кримінальних правопорушень, що вимагає від органів прокуратури використання новітніх інформаційно-аналітичних інструментів.

Проаналізовані особливості аналітичної діяльності органів прокуратури та правові підстави її здійснення. Встановлено, що відсутність єдиної системи аналітичних матеріалів, фрагментарність зібраної інформації, обмеженість методів сучасного аналізу та переважно реактивний характер реагування на можливі ризики вчинення бюджетних кримінальних правопорушень, гальмує ефективність аналітичної роботи прокуратури.

Розглянуто сутність кримінологічного профілювання, його теоретичне та практичне значення. Досліджено наукові підходи до його видів, зокрема профілактичного, прогностичного, типологічного, віктимологічного та системного, а також їх значення для зростання ефективності аналітичної діяльності органів прокуратури. Аргументовано, що профілактичне кримінологічне профілювання допомагає органам прокуратури діяти на упередження; прогностичне – передбачити можливий сценарій майбутніх кримінальних правопорушень; типологічне та віктимологічне – допомагають структурувати інформацію та визначати найбільш вразливі об'єкти; системне профілювання – включає інтеграцію всіх необхідних видів профілювання у єдиний аналітичний інструмент. З'ясовано, що застосування цих видів кримінологічного профілювання дає можливість органам прокуратури перейти від реактивного до превентивного запобігання бюджетним кримінальним правопорушенням. Звернено увагу, що важливим інструментом для запобігання

бюджетним кримінальним правопорушенням є бюджетний паспорт, який накопичує інформацію про ризики і зловживання у бюджетній сфері. Запропоновано його розглядати як джерело для кримінологічного профілювання, що дозволить органам прокуратури підвищити точність прогнозування, розширити можливості для аналізу та удосконалити превентивну діяльність.

Ключові слова: кримінальні правопорушення, бюджетні кошти, запобігання, кримінологічне профілювання, органи прокуратури, прокуратура, злочинність, інформаційно-аналітична діяльність, прогнозування, віктимологія.

Lazarenko A.M., Puzyrevsky M.V., Maksimenko M.I. Criminological profiling as a tool for information and analytical activities of the prosecutor's office in the field of preventing budgetary criminal offenses.

The article is devoted to the features of criminological profiling as a tool for information-analytical activities of the prosecutor's office in the field of preventing budgetary criminal offenses. It is determined that budget funds are an important object of public-legal relations, and budget criminal offenses are one of the most hidden and socially dangerous types of criminal offenses, which require the prosecutor's office to use the latest information-analytical tools.

The features of the analytical activities of the prosecutor's office and the legal grounds for its implementation have been analyzed. It has been established that the lack of a unified system of analytical materials, the fragmentary nature of the information collected, the limited methods of modern analysis, and the predominantly reactive nature of responses to possible risks of budgetary criminal offenses hinder the effectiveness of the analytical work of the prosecutor's office.

The essence of criminological profiling, its theoretical and practical significance, has been examined. Scientific approaches to its types, particularly preventive, prognostic, typological, victimological, and systemic, as well as their significance for enhancing the effectiveness of the prosecution authorities' analytical activities, have been researched. It has been argued that preventive criminological profiling helps prosecutors to act preemptively; predictive profiling helps to foresee possible scenarios of future criminal offenses; typological and victimological profiling helps to structure information and identify the most vulnerable targets; systemic profiling involves integrating all necessary types of profiling into a single analytical tool. It has been found that the use of these types of criminological profiling enables the prosecution authorities to move from reactive to preventive approaches to budgetary criminal offenses. It has been noted that an important tool for preventing budget-related criminal offenses is the budget passport, which accumulates information about risks and abuses in the budgetary sphere. It has been proposed to consider it as a source for criminological profiling, which will allow the prosecution authorities to improve the accuracy of forecasting, expand opportunities for analysis, and improve preventive activities.

Key words: criminal offences, budget funds, prevention, criminological profiling, prosecution authorities, prosecution service, crime, information-analytical activities, forecasting, victimology.

Постановка проблеми. Сучасний стан використання бюджетних ресурсів в Україні супроводжується високим рівнем корупційних ризиків і численними зловживаннями. Раціональне використання державних коштів є ключовим чинником фінансової стабільності та довіри громадян до органів влади. Попри наявність законодавчих механізмів контролю та аудиту, факти незаконного використання бюджетних коштів залишаються серйозною проблемою. Останнє негативно впливає на фінансову безпеку держави, підриває довіру суспільства до органів державної влади, правоохоронних органів, прокуратури та знижує ефективність реалізації державних програм протидії злочинності.

Аналіз статистичних даних щодо кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним використанням бюджетних коштів (розглянемо на прикладі ст.ст. 210, 211, 222) за 2022–2025 роки, показує, що спостерігається тенденція до зростання кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень, вказаної категорії. Так у 2022 році кількість облікованих кримінальних правопорушень становила 10; 2023 – 53; 2024 – 46; станом на серпень 2025 року – 51. Відповідно, за 2022 рік – ст. 210 – 3 випадки; ст. 222 – 7 випадків; за 2023 рік: ст. 210 – 12 випадків; ст. 211 – 1 випадок; ст. 222 – 31 випадок. За 2024 рік: ст. 210 – 2 випадки; ст. 222 – 44 випадки. Станом на серпень 2025 року: 210 – 9; 222 – 42 випадки [1]. Однак, показники є значно вищими, оскільки вибірка стосується тільки окремих видів кримінальних правопорушень у сфері бюджетних коштів.

Очевидно, що незважаючи на зменшення кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень за окремими позиціями, загальна кількість кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним використанням бюджетних коштів має тенденцію до зростання. Органи прокуратури мають неабияке значення щодо протидії цьому явищу. Останні відіграють не лише процесуальну, а й аналітичну роль, спрямовану на виявлення можливих ризиків і запобігання кримінальним правопорушенням у сфері бюджетних коштів. Сучасні виклики обумовлюють потребу в інноваційних підходах до інформаційно-аналітичної діяльності органів прокуратури. Одним із таких підходів може стати використання кримінологічного профілювання – методу, який дозволить на основі систематизації ознак і ризикових факторів формувати аналітичні дані, схеми, що безпосередньо пов'язані з бюджетними кримінальними правопорушеннями.

Метою дослідження є обґрунтування застосування кримінологічного профілювання як інструменту інформаційно-аналітичної діяльності прокуратури для виявлення і запобігання кримінальним правопорушенням у сфері бюджетних коштів.

Стан опрацювання проблематики. Питанням запобігання злочинності органами прокуратури загалом, та, кримінальним правопорушенням у бюджетній сфері зокрема, в різний час приділяли свою увагу ряд вітчизняних учених, а саме, Р.А. Волинець, О.З. Гладун, Р.П. Іжевський, О.С. Ішук, О.О. Константинов, Т.В. Корнякова, С.С. Мірошніченко, Д.Ю. Нікітін, О.М. Олійник, А.І. Рижигов, В.М. Руфанова, О.С. Семенових, Д.С. Соколов, Р.М. Сосков, О.В. Тихонова, А.М. Чередарчук, О.Ю. Шиян та ін.

Разом з тим, систематичне вдосконалення законодавства, що регулює бюджетну сферу та діяльність органів прокуратури щодо протидії зловживанням у цій сфері, стійка тенденція до зростання при незначній кількості засуджених за вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним використанням бюджетних коштів, зумовили необхідність пошуку дієвих методів їх запобігання.

Виклад основного матеріалу. У контексті дослідження даної теми важливе значення має окреслення базових понять, яких безпосередньо торкається предметна сфера аналізу.

Поняття «бюджетні кошти» визначається згідно з приміткою до ст. 210 КК України як кошти, що включаються у бюджети всіх рівнів незалежно від джерела їх формування. Науковці звертають увагу на те, що державний бюджет планується не тільки ЗУ «Про державний бюджет» щорічно, а й отримує додаткове співфінансування з місцевих бюджетів, різноманітних фондів, міжнародних трансферів, благодійних внесків тощо.

До бюджетних коштів відносять кошти, заплановані в бюджеті, але ще не одержані (планові бюджетні кошти) та кошти, які вже надійшли до бюджету. Особливості формування та використання кожної групи коштів, обсяг службових повноважень осіб, у розпорядженні яких вони знаходяться, обумовлюють специфічні способи вчинення бюджетних кримінальних правопорушень [2, с. 135] і відповідні шляхи запобігання їм.

Норми КК України є дієвим інструментом забезпечення запобіжної діяльності органів прокуратури у досліджуваній сфері. Так, чинним КК України закріплено дві норми, що передбачають злочинне поводження з бюджетними коштами: ст. 210 «Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням» та ст. 211 «Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону». Основним об'єктом цих злочинів виступає бюджетна система України. Але в КК України закріплено ряд статей, де ця система виступає додатковим об'єктом, а предметом можуть бути бюджетні кошти. Це, зокрема, ст. 191 «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем», ст. 209 «Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», ст. 222 «Шахрайство з фінансовими ресурсами» та інші.

Отже, бюджетні кошти є важливим об'єктом публічно-правових відносин, а бюджетні кримінальні правопорушення – однією з найбільш латентних і суспільно небезпечних категорій кримінальних правопорушень, тому їх вчасне виявлення й запобігання обумовлює застосування сучасних інформаційно-аналітичних інструментів.

Так, органи прокуратури, незважаючи на наглядову, координаційну та представницьку діяльність, для ефективного запобігання кримінальним правопорушенням, пов'язаним з незаконним використанням бюджетних коштів, повинні володіти необхідною і достатньою інформацією щодо порушення законодавства про бюджетну систему України. На сьогодні, після оновлення своїх

функцій, прокурори можуть отримати таку інформацію під час підтримання публічного обвинувачення в суді, нагляду за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку та представництво інтересів держави в суді у справах, пов'язаних з незаконним використанням бюджетних коштів.

Існують різні аспекти розуміння інформаційно-аналітичної діяльності прокуратури. Вчені пропонують наступні її характеристики:

1) різновид інтелектуальної, розумової діяльності, яка внаслідок застосування певного алгоритму послідовних дій з пошуку, накопичення, зберігання, обробки, аналізу первинної інформації, утворює нову, вторинну аналітичну інформацію у формі аналітичної довідки, прогнозу, звіту тощо [3, с. 14];

2) діяльність, яка спрямована на аналіз, створення прогнозів, формування висновків про дії, події, фактори, чинники, а також причинно-наслідковий зв'язок між ними [4, с. 123];

3) комплекс методів та прийомів, метою використання яких є поглиблення вивчення проблемних питань додержання законності та протидії злочинності, виявлення недоліків у роботі, помилок і прорахунків у здійсненні прокурорського нагляду та провадженні досудового розслідування, визначення заходів щодо їх усунення і недопущення у подальшій діяльності, прогнозування розвитку позитивних та негативних тенденцій [5, с. 7].

Загалом, інформаційно-аналітична діяльність органів прокуратури забезпечується відповідними відомчими нормативно-правовими актами. Так, відповідно до п. 14. 1 Наказу Офісу Генерального прокурора від 07 серпня 2020 року № 365 «Про загальні засади організації роботи в органах прокуратури України», аналітична робота здійснюється Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою та обласними прокуратурами із запровадженням нових форм та методів підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів, використанням сучасних методологій та інформаційних ресурсів. За результатами аналітичних досліджень останні розробляють заходи щодо усунення недоліків, вносять конкретні пропозиції щодо підвищення ефективності роботи та координації діяльності у сфері протидії злочинності, удосконалюють нормативні і відомчі акти, що стосуються організації діяльності прокуратури [6].

Управління інформаційної політики Офісу Генерального прокурора забезпечує проведення єдиної інформаційної політики органів прокуратури, координує роботу підрозділів із питань інформаційної політики або інших уповноважених працівників обласних прокуратур, надає їм методичну і практичну допомогу в реалізації покладених повноважень та повинні налагодити і підтримувати ефективні канали комунікації, механізми тривалого партнерства з медіа з метою оперативного інформування їх та громадськості про діяльність органів прокуратури [7].

Способами отримання інформації про бюджетні зловживання, наприклад, у сфері публічних закупівель, на думку вчених є: здійснення постійного комп'ютерного моніторингу останніх; проведення безперервного моніторингу судових рішень; врахування інформації від органів Державної податкової служби України про встановлені розбіжності між відомостями, зазначеними в декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, та наявною податковою інформацією.

Важливим джерелом інформації про зловживання з бюджетними коштами можуть бути, зокрема:

- звернення громадян про порушення бюджетних соціальних програм, які полягали у безпосередньому виділенні із відповідних бюджетів пільгових виплат, субсидій та компенсацій;
- звернення представників юридичних осіб про неналежне фінансування соціально-економічних програм із бюджетів, у тому числі невідшкодуванні з бюджету витрат на надання пільг, фінансування бюджетних проектів;
- результати аналізу прокурорської практики у бюджетній сфері;
- звіти фінансових та податкових органів, Рахункової палати [8, с. 189];
- інформація, оприлюднена на офіційних інтернет-сайтах Міністерства фінансів України, Державної аудиторської служби України, Державної казначейської служби та інших [9, с. 153; 159; 161; 163].

Проведений аналіз інформаційно-аналітичної діяльності прокуратури, обумовлює наступні недоліки:

1) фрагментарність інформації – органи прокуратури отримують інформацію від різних органів, але вона, як правило, не інтегрована в єдину базу. Як наслідок, формується неповна картина: окремі органи сприймають цю інформацію як порушення фінансової дисципліни, а прокуратура

отримує матеріали вже після заподіяння небезпечної шкоди. З цього приводу заслуговує на увагу думка В.М. Руфанової, що механізм реалізації процедури інформування відомств один одного про причини та умови вчинення злочинів не відпрацьований. На практиці відсутні випадки такої взаємодії. Спостерігаються випадки взаємного інформування лише щодо виявлених злочинів [10, с. 114];

2) висока латентність бюджетних кримінальних правопорушень – схеми бюджетних розкрань, як правило, маскуються під легальні процедури: тендери, зміни до договорів тощо. Інформаційно-аналітичний аналіз прокуратури традиційно здійснюється на статистиці зареєстрованих кримінальних проваджень, внаслідок чого не враховується реальний масштаб бюджетної злочинності.

3) реактивний (реагування на вже вчинені або виявленні кримінальні правопорушення), а не превентивний характер діяльності, тобто прокуратура діє вже після факту вчинення бюджетного кримінального правопорушення через відсутність системи прогнозування можливих ризиків на основі аналітичних моделей;

4) відсутність типології «кримінологічного портрету» злочинця та механізмів злочинної поведінки, тобто аналіз бюджетної злочинності обмежується статистикою, однак відсутня систематизація: хто саме вчиняє кримінальне правопорушення, за яким механізмом злочинної поведінки тощо.

На наше переконання саме методи кримінологічного профілювання сприятимуть орієнтуванню аналітичної роботи прокуратури не лише на цифри, але й на структуру криміногенного ризику. Для цього, перш за все, проаналізуємо сутність та значення кримінологічного профілювання для запобігання злочинності, зокрема у сфері бюджетних коштів.

Відзначимо, що у науковій літературі зустрічаються терміни «профайлінг» та «профілювання», які використовуються як синоніми, проте їх ототожнення є некоректним. Вони мають різне змістовне наповнення. Зупинимося на сутності «кримінологічного профілювання», оскільки останній є аналітичним науково-кримінологічним інструментом, методикою виявлення закономірностей, типології і моделей злочинної поведінки.

Узагальнення наукових підходів до розуміння кримінологічного профілювання [11; 12] дозволяє зробити висновок, що кримінологічне профілювання – це, як правило, науково-аналітична, інтегральна методика запобігання кримінальним правопорушенням, яка ґрунтується на глибинному аналізі типових моделей злочинної поведінки або групах ризику та прогнозуванні криміногенних явищ, базується на кримінологічних та статистичних дослідженнях, що охоплюють опрацювання великих обсягів інформації.

Науковці виділяють наступні види кримінологічного профілювання: профілактичне, прогностичне, типологічне та віктимологічне [12, с. 184], які можуть бути успішно інтегровані у комплексну систему інформаційно-аналітичного забезпечення органів прокуратури, що дозволить застосовувати превентивний підхід у запобіганні бюджетним кримінальним правопорушенням.

Профілактичне профілювання – встановлення та кримінологічна оцінка факторів існуючих ризиків, що можуть вказувати на «групи ризику», суб'єктів, схем, що створюють високий ризик бюджетних кримінальних правопорушень. Так, слушною є пропозиція С.С. Мірошніченко, О.О. Титаренко та В.М. Руфанової, що для ефективного супроводження видатків оперативним підрозділам Департаменту протидії злочинності у сфері економіки Національної поліції України необхідно складати бюджетний паспорт в якому за галузевим принципом слід накопичувати інформацію про можливі зловживання з бюджетними коштами щодо будівництва та ремонту доріг; шкіл, лікарень, об'єктів соціально-культурного призначення; закупівлі медичного обладнання, ліків, вакцин; підтримку виробництва продукції тваринництва та рослинництва тощо. Запровадження такого паспорта забезпечить постійний моніторинг процесу використання бюджетних коштів [8, с. 140–141].

Вважаємо, що якщо розглядати бюджетний паспорт як аналітичний інструмент органів прокуратури, то основним завданням профілактичного профілювання буде виявлення існуючих ризиків і суб'єктів, які можуть зловживати бюджетними коштами. Через застосування бюджетного паспорта можна систематизувати інформацію про проблемні структурні підрозділи та інші об'єкти, контракти, тендери тощо, які становлять підвищений ризик зловживань та порушень.

Типологічне профілювання також може підвищувати аналітичну цінність паспорта. Зокрема, такий вид профілювання дозволить структурувати дані у паспорті за типами кримінальних право-

порушень і категоріями суб'єктів, що їх вчинили (наприклад, приватні компанії, державні службовці, посадові особи тощо).

Що ж стосується віктимологічного профілювання, за його допомогою можна вчасно застосовувати заходи захисту щодо найуразливіших «жертв» злочинів у бюджетній сфері; запобігти потенційним кримінальним правопорушенням даної категорії через зміцнення контролю та аудиту.

Через прогностичне профілювання можливо виявляти потенційні ризики у майбутньому, що сприяє стратегічному плануванню ресурсів та підготовці аналітичних прогнозів для органів державної влади. Наприклад, прогнозування появи нових схем розкрадання бюджетних коштів у сфері оборонних закупівель в умовах війни; моделей розвитку тендерних махінацій у сфері будівництва інфраструктури тощо.

Враховуючи значення кожного виду профілювання для запобігання бюджетним кримінальним правопорушенням, пропонуємо виділити ще один вид – системне профілювання, яке передбачає комплексний підхід, який зможе інтегрувати всі ефективні види профілювання у єдиний аналітичний інструмент, що дозволить змодельовати загальну картину бюджетних злочинів, спланувати превентивні заходи на стратегічному рівні та забезпечити комплексний контроль за потоками бюджетних коштів.

Враховуючи викладене, ефективне та дієве запобігання бюджетним кримінальним правопорушенням вимагає системного підходу до інформаційно-аналітичної діяльності прокуратури.

Висновки. Сучасна аналітична діяльність органів прокуратури у сфері запобігання бюджетним кримінальним правопорушенням має здебільшого реактивний характер, що звужує ефективність превентивних заходів. Під час дослідження виявлені такі проблеми аналітичної діяльності: обмежене застосування системного підходу до ризиків, відсутність системного підходу до існуючих і майбутніх ризиків в бюджетній сфері, неефективна стандартизація аналітичних процедур. Саме кримінологічне профілювання може бути тим ключовим інструментом для підвищення інформаційно-аналітичної роботи прокуратури. У зв'язку з чим, Наказ Офісу Генерального прокурора від 07 серпня 2020 року № 365 «Про загальні засади організації роботи в органах прокуратури України» слід доповнити окремим розділом про аналітичну роботу органів прокуратури, де визначити стандарти оцінки ризиків вчинення кримінальних правопорушень, передбачити можливості застосування методик кримінологічного профілювання як інструменту аналітичної діяльності та інших інструментів, наприклад, введення паспортів, які б залежно від виду кримінального правопорушення включали інформацію про можливі ризики та зловживання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Офіс Генерального прокурора. Статистична інформація. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/statistika> (дата звернення: 28.09.2025).
2. Сергєєва Д.Б. Актуальні питання розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів. *Вісник кримінального судочинства*. 2023. № 3–4. С. 133–143.
3. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. Київ: Університет «Україна», 2014. 417 с.
4. Гайдай С.Г. Інформатизація прокурорської діяльності: теоретико-правові засади. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 1. С. 120–125.
5. Європіна І.В., Литвак О.М., Мудров А.М., Неводнича Л.О., Шмаленя С.В. Методичні рекомендації з питань організації аналітичної роботи в органах прокуратури України. Київ: Генеральна прокуратура України; Національна Академія прокуратури України, 2013. 37 с.
6. Про загальні засади організації роботи в органах прокуратури України: Наказ Офісу Генерального прокурора від 07 серпня 2020 року № 365. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0365905-20#Text> (дата звернення: 28.09.2025).
7. Про організацію інформування суспільства щодо діяльності органів прокуратури: Наказ Офісу генерального прокурора від 11 листопада 2020 року № 520. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0520905-20#Text> (дата звернення: 28.09.2025).
8. Кулаков В.В., Лень В.В., Мірошніченко С.С., Руфанова В.М., Титаренко О.О. Запобігання злочинам, пов'язаним з незаконним використанням бюджетних коштів: наук.-практ. посіб. Запоріжжя: Дніпровський металург, 2011. 289 с.

9. Сосков Р.М. Кримінологічна характеристика та запобігання органами прокуратури злочинам, пов'язаним із незаконним використанням бюджетних коштів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Дніпропетровськ, 2019. 205 с.
10. Руфанова В.М. Кримінологічна характеристика та запобігання органами внутрішніх справ злочинам, пов'язаним з незаконним використанням бюджетних коштів: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Дніпропетровськ, 2011. 258 с.
11. Подільчак О.М. Кримінологічний профайлінг-реалізація вчення про особу злочинця. *Право і суспільство*. 2017. № 4. Ч. 2. С. 154–157.
12. Мацола М.І., Нестерова І.А. Кримінологічне профілювання як один із сучасних напрямів запобігання злочинності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 3. С. 182–185.